

11 Απριλίου 2015

Υπάρχει στην ορθόδοξη μας παράδοση “εικόνα της Αναστάσεως”;

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Μονή Μεγάλου Μετεώρου 1483

“Δεν υπάρχει εικόνα της Αναστάσεως”

Από πολλούς επιχειρείται κάθε χρόνο, εν όψει του Πάσχα, μια ερμηνεία και μια ανάλυση της εικόνας της Αναστάσεως. Η εικόνα με την οποία καταπιάνονται για να την αποκωδικοποιήσουν δεν είναι βεβαίως η δυτικότροπη, αλλά συνήθως η ανατολική ορθόδοξη. Θα πρέπει, λοιπόν, ξεκαθαρίζοντας τα πράγματα να πούμε ότι η δυτική ζωγραφική παράδοση έχει εικόνα της Αναστάσεως. **Η ορθόδοξη ανατολική αγιογραφία δεν έχει εικόνα της Αναστάσεως.** Το νόημα του γεγονότος το αποδίδει η δική μας κατ' ανατολίας εικονογραφική παράδοση με την παράσταση που ονομάζεται: “**Η εις Άδου κάθοδος**“. Άρα, λοιπόν, όποιος προσπαθεί να αναλύσει την εικόνα της Αναστάσεως, θα πρέπει να αναφέρεται στην δυτικότροπη μορφή της και αποκλειστικά και μόνο σ' αυτή.

Ποιά είναι η διαφορά ανάμεσα στις δύο παραστάσεις;

Ας το δούμε ευθύς αμέσως, για να καταλάβουμε ότι η επιμονή μας στην επιγραφή της παραστάσεως δεν είναι ανοητος σχολαστικισμός, αλλά σοβαρό θέμα ουσίας. Κατ' αρχην πρέπει να πούμε ότι η δυτική παράδοση προσπαθεί να αποδώσει το γεγονός, η ορθόδοξη παράδοση προσπαθεί να αποδώσει το νόημα του γεγονότος. Η δυτική ζωγραφική, χωρίς να έχουμε την παραμικρή μισαλλόδοξη διάθεση απορρίψεώς της, στέκεται στην επιφάνεια, στην ιστορική χρονική στιγμή του περιστατικού και προσπαθεί να το σχηματοποιήσει φωτογραφικά. Ο θεατής της ζωγραφιάς αισθάνεται ότι βλέπει το περιστατικό να εκτυλίσσεται μπροστά του. Καμία προέκταση δε δίνεται στο γεγονός. Αποδίδεται ακριβώς όπως έγινε και τίποτε περισσότερο. Ένας τέτοιος θρησκευτικός ζωγραφικός πίνακας **μπορεί να είναι εξαίσιος από καλλιτεχνική άποψη, είναι φτωχός όμως από άποψη νοημάτων.** Ο δυτικός ζωγράφος με το χρωστήρα του γράφει ιστορία.

Εδώ βρίσκεται η μεγάλη διαφορά με την ανατολή. Ο ορθόδοξος αγιογράφος

ξεπερνάει την ιστορία. **Ο αγιογράφος με το χρωστήρα του δεν προσπαθεί να γράψει ιστορία, διότι τον ενδιαφέρει να γράψει θεολογία.** Στέκεται πάνω από τη φωτογραφική αποτύπωση του γεγονότος, διότι προσπαθεί να συλλάβει το νόημα και τη σημασία του γεγονότος για την σωτηρία των ανθρώπων. **Με τα χρώματά του ζωγραφίζει την πίστη του και αποτυπώνει πάνω στο ξύλο την ορθόδοξη θεολογία.**

Τοιουτοτρόπως εξηγείται γιατί έχουμε εικόνα της Αναστάσεως στη δυτική ζωγραφική παράδοση, ενώ στην ορθόδοξη αγιογραφία έχουμε την εικόνα της εις Άδου καθόδου. Ο ζωγράφος στη δύση βάζει όλη του την τέχνη για να δείξει το Χριστό να εκτινάσσεται μέσ' από τον τάφο μέσα σ' ένα σύννεφο δόξας και δυνάμεως. Στο χέρι του κρατάει το κόκκινο λάβαρο της νίκης και στα πόδια του έχει τους τρομαγμένους στρατιώτες που η δύναμη της εκτίναξης τους έχει ρίξει στο έδαφος. Ο δυτικός ζωγράφος προσπαθεί να μας πει τον τρόπο, με τον οποίο έγινε η Ανάσταση.

Το πως έγινε η Ανάσταση όμως έχει μικρή σημασία. Γι' αυτό και κανένας Ευαγγελιστής δεν περιγράφει στο κείμενο του τον τρόπο της Αναστάσεως. **Σημασία έχει ότι η Ανάσταση έγινε. Εκείνο που αξίζει είναι να βρούμε το νόημα και τη σημασία του γεγονότος.** Αυτό το νόημα λοιπόν το αποδίδει με τον καλύτερο τρόπο ο ανατολικός αγιογράφος. Ο Χριστός δε μπαίνει απλώς σ' έναν τάφο, μέσ' απ' αυτόν εισέρχεται στον Άδη για να διαλύσει το κράτος του, να καταργήσει την εξουσία του και να κλέψει τους αιχμαλώτους του. Όλ' αυτά αποτυπώνονται με τις διαλυμένες πόρτες πάνω στις οποίες πατάει **ο Νικητής του θανάτου, με τα σκορπισμένα κλείθρα, με τη δύναμη με την οποία τραβάει ο Χριστός από τους τάφους τους τον Αδάμ και την Εύα, με τον πισθάγκωνα δεμένο Άδη που εικονίζεται ταπεινωμένος κάτω από τα πόδια του παντοδύναμου Χριστού. Η εικόνα δεν παριστάνει καμία Ανάσταση, παριστάνει μία κάθοδο, μία δυναμική και λυτρωτική κάθοδο γι' αυτό και ονομάζεται: "Η εις Άδου Κάθοδος".**

Δεν προσκυνούμε, λοιπόν, μέσα στην Εκκλησία την εικόνα της Αναστάσεως, αφού τέτοια δεν υπάρχει στην παράδοσή μας. Μέσα στην Εκκλησία προσκυνούμε την εικόνα που ονομάζεται: "Η εις Άδου Κάθοδος", από την οποία μακάρι να αντλούμε τα σωτηριώδη μηνύματα και τα βαθύτατα νοημάτά της και αφού τα αφομοιώσουμε, να τα εφαρμόζουμε στην καθημερινότητά μας, για να κερδίσουμε έτσι και την αιωνιότητα.

ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΤΟΥΝΗ, ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΥ

(πηγή : [Ιερά Μητρ. Δημητριάδος](#))

*...Αυτή η ευαγγελική αλήθεια, αυτή η διδασκαλία της Εκκλησίας μας ονομάζεται «**η εις Άδου κάθοδος του Κυρίου**». Αυτήν κηρύττουμε. Αυτήν γιορτάζουμε σύμφωνα με τα Συναξάρια και αυτή παρουσιάζεται στην Ορθόδοξη αναστάσιμη εικονογράφηση.*

*Μια εικονογράφηση που μας θυμίζει πως **η Ορθοδοξία δεν αυθαιρετεί ούτε στο λόγο Της, ούτε και στην εκκλησιαστική Της ζωγραφική.** Αυτό που κηρύττει*

το απεικονίζει και αυτό που απεικονίζει το ψάλλει. Θυμίζω: «Χριστός ανέστη εκ νεκρών, θανάτω θάνατον πατήσας, και τοις εν τοις μνήμασι ζωήν χαρισάμενος»!

[π.Αθανάσιος Γιουσμάς](#)

Ορθόδοξες Απαντήσεις

Μάιος 2007

Πηγή: orthodoxanswers.gr